

УДК [378.02:001.895]:373.091.12

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-4\(44\)-1392-1407](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-4(44)-1392-1407)

Синьчук Оксана Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, тел.: (0362) 62-03-56, <https://orcid.org/0000-0003-3041-1575>.

Третяк Оксана Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, тел.: (0362) 62-03-56, <https://orcid.org/0000-0002-4558-2863>.

Садова Ірина Ігорівна доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової освіти, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, м. Дрогобич, <https://orcid.org/0000-0003-2570-5392>.

Гудовсек Оксана Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент, декан педагогічного факультету, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, тел.: (0362) 62-03-56, <https://orcid.org/0000-0002-0933-7684>.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Стаття присвячена розгляду використання інноваційних технологій навчання у закладі вищої освіти щодо формування професійно-педагогічної компетентності сучасного педагога. У науковій розвідці зацентрована увага на сутності понять «професійна компетентність», «педагогічна компетентність», «професійно-педагогічна компетентність», формуванні професійно-педагогічної компетентності сучасного педагога, а також на готовності здобувачів вищої освіти до інноваційної професійної педагогічної діяльності. У зв'язку з цим актуалізовано розуміння сутності професійно-педагогічна компетентність сучасного педагога як особистісна здатність, що базується на базових та предметних педагогічних знаннях, творчих професійних вміннях, впевненість у своїх силах та вміннях, потенційних можливостях постійного професійного розвитку та саморозвитку; особистісна якість, лідерські вміння та педагогічний професіоналізм.

Наголошено, що нагальним завданням вищої освіти стає створення творчого інноваційного освітнього середовища закладу вищої освіти, яке

сприятиме особистісному й професійному зростанню сучасного педагога, формуванню фахових знань, вмінь, навичок й компетентностей на основі інноваційних технологій навчання. Адже головний виклик сьогодення – підвищення престижу педагогічної професії в суспільстві, а особливо утвердження високого соціального статусу особистості педагога. Тому особливого значення набуває процес формування професійно-педагогічної компетентності сучасного педагога як лідера змін у вітчизняній освіті.

В статті представлено інноваційну розробку інтегрованого тренінгового заняття «Вчитель - супергерой нашого часу», що забезпечує ефективне формування як професійно-педагогічної компетентності так і набуття інноваційного практичного досвіду. Були зроблені відповідні висновки проведеної роботи.

Ключові слова: сучасний педагог, професійна компетентність, педагогічна компетентність, інноваційні технології навчання, професійно-педагогічна компетентність сучасного педагога, технологія співвикладання, інтегроване тренінгове заняття «Вчитель – супергерой нашого часу».

Synchuk Oksana Mykolayivna candidate of pedagogical sciences, associate professor, associate professor of the department of pedagogy of primary, inclusive and higher education of Rivne State University of Humanities, Rivne, tel.: (0362) 62-03-56, <https://orcid.org/0000-0003-3041-1575>.

Tretiak Oksana Mykolayivna candidate of pedagogical sciences, associate professor, associate professor of the department of pedagogy of primary, inclusive and higher education of Rivne State University of Humanities, Rivne, tel.: (0362) 62-03-56, <https://orcid.org/0000-0002-4558-2863>.

Sadova Iryna Ihorivna doctor of pedagogical sciences, professor, head of the department of pedagogy and methods of primary education, Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobyt'sk, Drohobych, <https://orcid.org/0000-0003-2570-5392>.

Hudovsek Oksana Anatolyivna candidate of pedagogical sciences, associate professor, Dean of the Pedagogical Faculty of Rivne State Humanitarian University, Rivne, tel.: (0362) 62-03-56, <https://orcid.org/0000-0002-0933-7684>.

FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE MODERN TEACHER USING INNOVATIVE TEACHING TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Abstract. The article is devoted to the consideration of the use of innovative teaching technologies in a higher education institution in the formation of

professional and pedagogical competence of a modern teacher. The scientific research focuses on the essence of the concepts of "professional competence", "pedagogical competence", "professional-pedagogical competence", the formation of professional-pedagogical competence of a modern teacher, as well as the readiness of higher education applicants for innovative professional pedagogical activity. In this regard, the understanding of the essence of the professional and pedagogical competence of a modern teacher as a personal ability based on basic and subject pedagogical knowledge, creative professional skills, confidence in one's own strengths and abilities, potential opportunities for continuous professional development and self-development; personal quality, leadership skills and pedagogical professionalism has been updated.

It was emphasized that the urgent task of higher education is to create a creative and innovative educational environment in a higher education institution, which will contribute to the personal and professional growth of a modern teacher, the formation of professional knowledge, skills, abilities and competencies based on innovative learning technologies. After all, the main challenge of today is to increase the prestige of the teaching profession in society, and especially to establish a high social status of the teacher's personality. Therefore, the process of forming the professional and pedagogical competence of a modern teacher as a leader of changes in domestic education is of particular importance.

The article presents an innovative development of an integrated training session "Teacher - a superhero of our time", which ensures the effective formation of both professional and pedagogical competence and the acquisition of innovative practical experience. The relevant conclusions of the work carried out were drawn.

Keywords: modern teacher, professional competence, pedagogical competence, innovative teaching technologies, professional and pedagogical competence of a modern teacher, co-teaching technology, integrated training session "Teacher - a superhero of our time".

Постановка проблеми. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, інтеграція вищої освіти України до європейського простору, рішення Європейської комісії про створення європейського освітнього простору до 2025 року, активна діяльність програм Erasmus+, Закони України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), прийняття Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки висувають нові вимоги до підготовки висококваліфікованого фахівця, у тому числі й сучасного педагога.

У глобальних викликах, метою сучасної вищої освіти, як впливового фактору суспільного розвитку є оволодіння майбутніми фахівцями професійною компетентністю й поряд з цим європейськими еталонними компетентностями розвиненої особистості, що безпосередньо стосується підготовки сучасного творчого педагога. Сучасний педагог має швидко аналізувати нову інформацію, обирати нестандартні рішення; орієнтуватися в насиченому

інформаційному просторі; проявляти творчу професійну ініціативу; бути цілеспрямованим та виявляти креативне, критичне й проєктне мислення; бути конкурентоспроможним на світовому ринку праці; навчатися і підвищувати фахову кваліфікацію впродовж усієї професійної діяльності й особистого життя.

Саме ці виклики зумовили ґрунтовні зміни в організації й реалізації освітнього процесу в закладі вищої освіти, зокрема оновлення змісту освітніх програм, збільшення обсягів самостійної й дослідницької роботи, впровадження інноваційних технологій навчання через взаємодію викладача зі здобувачами вищої освіти. Ефективність освітньої діяльності безпосередньо залежить від особистісних характеристик здобувачів освіти, що проявляються в їх мотивації, постановці освітніх цілей, плануванні, самоорганізації, самоконтролі й оцінюванні результатів власної освітньої діяльності. Інноваційні зміни в освітньому просторі закладу вищої освіти повинні формувати нову генерацію педагогів відповідно до потреб ринку праці, які володіють цілісними фаховими знаннями, професійними вміннями та навичками, професійними компетентностями, пізнавальною мотивацією та професійною спрямованістю, моральними ідеями та гуманістичним світоглядом, інноваційним саморозвитком та глобальним мисленням. Впровадження інновацій в освітню сферу зацентровує увагу до значного підвищення професійної підготовки сучасних педагогів, що мають стати основою європейського поступу у побудові незалежної української освітньої системи. Тобто актуалізується проблема вдосконалення професійної підготовки сучасного педагога з урахуванням важливості формування їхньої професійно-педагогічної компетентності.

Сучасній системі вітчизняної освіти має бути властива випереджувальна роль щодо якісної професійної підготовки сучасного педагога. Зазначене повною мірою підтверджено у Концепції розвитку педагогічної освіти (2018) та Стандартах вищої освіти зокрема, Професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024), Професійному стандарті «Викладач закладу вищої освіти» (2024) та ін.

Професійно-педагогічна компетентність майбутнього педагога - це передусім процес усвідомлення та прийняття здобувачем вищої освіти суспільної цінності професійно-педагогічної діяльності, що із зовнішньої пізнавальної й практично-продуктивної професійно-спрямованої діяльності переходить у внутрішню потребу самої особистості й проявляється у професійно важливих видах педагогічної діяльності. Хочемо зазначити, що в сучасних умовах важливою цінністю постають лідерські якості педагога, який має бути мотиватором змін у вітчизняній системі освіти. Формування професійно-педагогічної компетентності сучасного педагога має здійснюватися ефективно в процесі вивчення дисциплін педагогічного циклу, що включено в систему професійно-педагогічної підготовки майбутніх педагогів

та на основі свідомого ставлення до професійної діяльності як суспільної та особистісної цінності; спрямоване на формування розуміння особистістю значущості педагогічної праці як джерела постійного саморозвитку і самовдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Доробки щодо удосконалення підготовки сучасного педагога відображено у низці вітчизняних досліджень, зокрема О. Дубасенюк, І. Драч, В. Лугового, П. Лукші, Н. Мачинської, С. Сисоєвої, В. Семиченко. Теоретико-методичні основи компетентнісного підходу та формування професійно-педагогічної компетентності відображено у вітчизняних дослідженнях Н. Абашкіної, Н. Авшенюк, Т. Десятова, Л. Дяченко, І. Кучинської, Р. Лайта, Н. Ничкало, О. Пометун, Н. Постригач, Л. Пуховської, О. Сулими, О. Третяк, та зарубіжних Р. Лайт (P. Light), Д. Міллера (D. Miller), Дж. Равена (J. Raven) тощо.

Проблема необхідності формування професійно-педагогічної компетентності сучасного педагога активно досліджується зарубіжними вченими та представлена у міжнародних проєктах: міжнародне дослідження грамотності дорослих (IALS – International Adult Literacy Survey); проєкт міждисциплінарних компетенцій (Cross-Curricular Competencies Project), проєкт людського капіталу (Human Capital Project); міжнародна програма щодо грамотності та навичок освіти дорослих (ALL – Adult Literacy and Lifeskills), міжнародна асоціація моніторингу освітніх досягнень (IEA – International Association for the Evaluation of Educational Achievement).

Мета статті полягає в обґрунтуванні сутності професійно-педагогічної компетентності сучасного педагога, що формується завдяки використанню інноваційних технологій навчання в освітньому процесі закладу вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Конкурентоспроможними на світовому ринку праці вважаються фахівці, які є мобільними та швидко реагують на зміни в інформаційному суспільстві, здатні до виявлення лідерства, творчої ініціативи, креативності й проєктного мислення. Важливим шляхом вирішення визначених завдань стає формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх педагогів.

Сучасні науковці потрактовують сутність поняття «компетентність» як сукупність особистісних якостей та властивостей фахівця, таких як: знання, уміння, навички, досвід творчої діяльності, необхідних для якісної та ефективної організації процесу навчання. Як зазначено у Концепції [3], «педагогічна компетентність є системою наукових знань, інтелектуальних і практичних умінь і навичок, особистісних якостей, котра за умови достатньої професійно-особистісної мотивованості забезпечує постійне самовдосконалення особистості педагога в професійній діяльності».

На думку А. Гуржій, [2] компетентність формується в процесі навчання, є інтегрованою здатністю, що складається з цінностей і ставлення, умінь й досвіду, котрі цілісно зреалізуються в практичній діяльності.

Необхідність формування професійних компетентностей суттєво змінило підходи до розуміння побудови освітнього процесу, його функцій, змістової та процесуальної компоненти. Зміст сучасної освіти важливо переосмислити аби спроектувати його як простір компетенцій; обґрунтувати нові групи компетенцій та трактувати їх як здатності використовувати інструменти дидактичної та комунікативної взаємодії на основі фундаментальних знань, творчих вмінь, інформаційно-комунікаційних технологій та вмінь діяти самостійно, автономно й інноваційно.

Актуальними для обґрунтування новітніх підходів до трактування професійної компетентності є дослідження зарубіжних експертів. Директор «Global Education Futures EdCrunch» П. Лукша, у доповіді «В очікуванні «дев'ятого валу»: компетенції та моделі освіти для XXI століття» визначає навички майбутнього як такі, що уможливають прагнення до конкурентоспроможності в нових умовах світової глобалізації, соціальної інтеграції та цифровізації життєдіяльності суспільства та нових вимог. Ці нові навички важливі як для отримання професії, успішного працевлаштування, лідерства, так і для кар'єрного професійного зростання» [6].

Аналіз досліджень зарубіжних науковців та експертів освітніх процесів свідчить про розмаїття трактування змісту компетенцій в освіті, що представлено висновками зарубіжних теоретичних проєктів: міжнародне дослідження грамотності дорослих (IALS – International Adult Literacy Survey); проєкт міждисциплінарних компетенцій (Cross-Curricular Competencies Project) та проєкт людського капіталу (Human Capital Project); міжнародна програма щодо грамотності та навичок освіти дорослих (ALL – Adult Literacy and Lifeskills) і міжнародна асоціація моніторингу освітніх досягнень (IEA – International Association for the Evaluation of Educational Achievement) [9]. Дані висновки були представлені Сесилією Браславськи, директоркою Міжнародного бюро освіти (МБО) ЮНЕСКО, що опікується дослідженнями у галузі порівняльної педагогіки. Експертка визначила основні загальноосвітні підходи до розуміння феномену професійної компетентності на основі аналізу міжнародної міждисциплінарної програми «Визначення та вибір компетенцій: теоретичні та концептуальні основи» (Definition and selection of competencies: theoretical and conceptual foundations – DeSeCo).

За підсумками досліджень DeSeCo, компетенція потрактовується як здатність реагувати на складні вимоги та ситуації, вирішувати професійні задачі та бути лідером змін. Пізніше це функціональне визначення було розширене розумінням компетенцій як внутрішніх ментальних структур здібностей, можливостей і взаємовідношень людини.

За визначенням ЮНЕСКО, поняття «компетенція» визначається як міждисциплінарний феномен, що включає різні академічні дисципліни: психологію, антропологію, філософію, педагогіку, економіку і соціологію. Експерти описують компетентну людину як особистість, яка «є самостійною, здатною зосередити увагу й планувати, зорієнтованою на майбутнє» [9].

Вітчизняні вчені по-різному розкривають сутність поняття професійної компетентності. Як зазначено у словнику за ред. Н. Ничкало: «професійна компетентність – сукупність знань і вмінь, необхідних для ефективної професійної діяльності, уміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності» [8, с. 78]. Р. Гуревич [1, с. 139] потрактовує професійну компетентність як властивість особистості, що виявляється у відношенні до професійної діяльності; як єдність теоретичної та практичної готовності фахівців до здійснення професійної діяльності; як сукупність професійних знань, умінь, а також способів виконання професійної діяльності.

На думку І. Драч, особливості професійної компетентності педагога це: особистісне утворення, важливий етап до набуття професійної майстерності; єдність різних психологічних властивостей особистості – мотиваційних, інтелектуальних; якісний рівень оволодіння професійною діяльністю; процесуальні та рефлексивні компоненти усвідомлення власної потреби до професійної діяльності, прагнень й ціннісних орієнтацій [12].

Аналіз наукових досліджень свідчить, що професійну компетентність сучасного педагога ототожнюють із трактуванням поняття «педагогічна компетентність», що характеризується на основі врахування особливостей професійної діяльності педагогів. Їх сутність розглядається в контексті узагальненого поняття «професійно-педагогічна компетентність педагога».

Педагогиня Л. Хоружа, досить широко потрактовує сутність поняття професійно-педагогічна компетентність педагога, як єдність особистісних якостей, теоретичних знань й професійних умінь педагога, мобільність яких забезпечує дієвість та результативність педагогічної взаємодії [13]. Тобто, сутність педагогічної компетентності сучасного педагога визначається за виконанням його професійних обов'язків.

Сучасні життєві виклики висувають зміни щодо удосконалення змісту професійно-педагогічної компетентності сучасного педагога. На думку Н. Сергієнко, до характеристики професійно-педагогічної компетентності педагога необхідно включити: продуктивність педагогічної діяльності – вміння працювати; конкурентоспроможність як здатність до самоідентичності, творчого саморозвитку, постійної самоосвіти, самоствердженні у професійній діяльності; цифрова грамотність – володіння інформаційними технологіями з метою забезпечення освітнього процесу сучасними інноваціями як основи підвищення якості освіти; відповідне знання іноземних мов як можливості комунікувати із більш широким колом однодумців; сформовані особистісні якості педагога. Хочемо підкреслити, що більшість науковців [7], серед важливих компонентів професійно-педагогічної компетентності педагога виокремлюють продуктивну компетентність та розуміють її не лише як уміння компетентно виконувати професійні функції, але й виявляти здатність до створення власного освітнього продукту та активізувати творчі можливості здобувачів освіти.

Нам імпонує думка І. Кучинської [5], що сучасний педагог має володіти такими здатностями як: психолого-педагогічна здатність, пов'язана зі знаннями педагогічної сутності освітнього процесу та методами діагностики ефективності освітнього процесу, сучасними тенденціями розвитку вітчизняної та світової освіти; науково-дослідна здатність, особливості використання результатів дослідження в освітньому процесі.

Провівши аналіз сутності професійно-педагогічної компетентності педагога, низка вчених виокремлюють такі його характеристики як: професійна компетентність передбачає здатність педагога виконувати професійні функції та діяти ефективно в різноманітних ситуаціях професійної діяльності; професійна компетентність педагога характеризує його здатність до професійного самоствердження; формується та проявляється в щоденній педагогічній діяльності. Отже, професійно-педагогічну компетентність педагога вчені потрактовують як здатність до виконання педагогічної діяльності на основі інтеграції теоретичних знань, практичних умінь, цінностей і значущих особистісних якостей та педагогічного досвіду [12, с. 5].

На думку А. Шишко, проблема формування педагогічної компетентності майбутнього педагога у процесі магістерської підготовки буде якісною з урахуванням професійно значущих якостей самої особистості. Як зазначає вчений, педагогічна компетентність майбутнього педагога – це сукупність професійних знань, умінь та навичок, що визначають результативність педагогічної діяльності; унікальне поєднання особистісних якостей та педагогічних здібностей; акцентування на практичній підготовці у єдності теорії і практики як основи його успішної професіоналізації [14].

Саме професійно-педагогічна компетентність майбутнього педагога формується в процесі навчання в закладі вищої освіти та передбачає оволодіння знаннями, інтегрованими у систему педагогічних дисциплін, різних видів пізнавальної та науково-дослідницької діяльності із використанням інноваційних технологій навчання. Тому, педагогічна компетентність постає як унікальне особистісне й актуальне утворення, що інтерпретує педагогічну компетентність здобувача освіти як результат оволодіння майбутнім педагогом професійно-педагогічною компетентністю.

Більшість вчених, досліджуючи проблему формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього педагога, розглядають цю категорію як «педагогічно керовану взаємодію викладачів і здобувачів освіти, що спрямована на розвиток і саморозвиток особистості в процесі професійної підготовки» [12, с. 108]. Адже, професійно-педагогічна компетентність сучасного педагога має бути ієрархічно логічно побудована та включати систему особистісних, загальнопрофесійних, ключових та суто професійних компетентностей. До першої групи особистісних компетентностей відносять особистісні якості, цінності та прагнення; до другої групи загальнопрофесійних компетентностей відносять різні види науково-педагогічної діяльності; до

третьої групи - інформаційну, загальнокультурну та цілеспрямований саморозвиток; до четвертої групи суто професійних компетентностей включимо теоретично-професійну й методичну педагогічні компетентності.

За визначенням О. Третяк, професійною компетентністю майбутнього педагога є інтегральне особистісне утворення, що відображає «комплекс поліфункціональних професійних знань, практичних умінь і навичок, особистісних якостей та набутого квазіпрофесійного досвіду із залученням можливостей європейської кредитно-трансферної системи професійної підготовки здобувачів вищої освіти в педагогічному закладі вищої освіти, що забезпечує її успішну реалізацію в майбутній професійній діяльності» [7].

Ми погоджуємося із думкою С. Сисоевої, що розвиток творчого педагога в процесі навчання у закладі вищої освіти важливо розглядати як «інтегровану професійно-особистісну характеристику педагога, що забезпечує ефективність викладацької діяльності у закладі вищої освіти та відображає: рівень сформованості професійно-значущих для педагогічної діяльності якостей його особистості; результат його педагогічної підготовки (сформованість педагогічних компетенцій), котрий визначається сукупністю ціннісних та мотиваційних установок, необхідним обсягом знань та умінь, рівнем педагогічної майстерності та досвідом діяльності у вищій школі» [11].

Міжнародний проєкт щодо визначення і оцінювання компетентностей у галузі освіти та професійної підготовки магістрів Європейської Комісії «Курикулум педагогічної освіти в країнах ЄС» розробив рекомендації щодо забезпечення якості педагогічної освіти і професійної мобільності та обґрунтував основні характеристики компетентностей сучасного творчого педагога. Відповідно, до спеціальних компетентностей майбутнього педагога включено: розвиток знань і розуміння в обраній галузі професійної спеціалізації, тобто психологічні, освітні, педагогічні, філософські науки; здатність використовувати дослідження відповідно до предмета викладання; здатність відтворювати цінності відповідно до освітньої діяльності. Загальні ключові компетентності педагога включають: дослідницькі вміння; здатність до рефлексії й оцінки власної діяльності; розвиток широких когнітивних умінь, пов'язаних з розвитком знань і творчості, лідерські якості [15].

Тобто, відповідно до Курикулуму країн Європейського Союзу виокремлено такі важливі групи компетентностей сучасного педагога: предметні компетентності, педагогічні компетентності, компетентність щодо інтеграції теорії і практики [15].

У контексті європейського виміру важливими також є теоретичні положення щодо компетентності сучасного педагога, а саме: європейська ідентичність, що включає єдність національної свідомості та європейських цінностей; європейські знання педагога – обізнаність з європейською історією та її зв'язком з системою освіти своєї країни; європейська полікультурність – педагог-європеець є носієм національної культури та відкритий до інших

культур; європейська мовна компетентність; європейський професіоналізм, що пов'язаний з можливістю працювати у будь-якій країні Європи; європейська якість, що передбачає порівнювальність й прозорість у кваліфікаціях та дипломах [4, с. 72].

Отже, ми вбачаємо сутність феномену професійно-педагогічна компетентність сучасного педагога як особистісна здатність, що базується на базових та предметних педагогічних знаннях, творчих професійних вміннях, впевненість у своїх силах та вміннях, потенційних можливостях постійного професійного розвитку та саморозвитку; пізнавальна обізнаність світоглядних та загальнокультурних цінностей; здатності вирішувати проблеми інклюзії та інших різноманітностей, у тому числі обдарованості; оволодіння новітніми освітніми та навчальними технологіями; орієнтація на педагогічні, професійні та загальнолюдські цінності; європейська свідомість та національна ідентичність, полікультурна відкритість; мовна компетентність задля використання її для подальшого педагогічного розвитку; особистісна якість, лідерські вміння та педагогічний професіоналізм.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього педагога - це процес усвідомлення та прийняття здобувачем вищої освіти ідей суспільної цінності професійно-педагогічної діяльності, що із зовнішньої пізнавальної й практично-продуктивної професійно спрямованої діяльності переходить у внутрішню потребу особистості й проявляється в його професійно важливих видах педагогічної діяльності. Формування професійно-педагогічної компетентності сучасного педагога має здійснюватися ефективно в процесі вивчення дисциплін педагогічного циклу, що включено в систему професійно-педагогічної підготовки майбутніх педагогів та на основі свідомого ставлення до професійної діяльності як суспільної й особистісної цінності, спрямоване на формування розуміння особистістю значущості педагогічної праці як джерела саморозвитку і самовдосконалення [10]. Тобто, актуальним завданням вищої освіти стає створення творчого інноваційного освітнього середовища закладу вищої освіти, яке сприятиме особистісному й професійному зростанню сучасного педагога, формуванню його професійно-педагогічних компетентностей на основі інноваційних технологій навчання (інтерактивні, проєктні, тренінгові, ігрові, що забезпечуються завдяки інтегрованому навчанню). Ми переконані, що важливим викликом сьогодення є підвищення престижу педагогічної професії у суспільстві, зокрема утвердження високого соціального статусу особистості сучасного педагога.

Оскільки важливість формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього педагога та розуміння її сутності здобувачі вищої освіти засвоюють під час вивчення дисциплін обов'язкового та вибіркового компонентів освітньо-професійних програм фахової підготовки, то на практичних та лабораторних заняттях відбувається її усвідомлення завдяки проведенню

занять у формі дискусій, диспутів, обговорень за круглим столом, тренінгів із підготовкою презентацій-досліджень тощо.

Наприклад, тренінгові та інтегровані заняття залучають до процесу обговорення всіх учасників заняття, де повторюються, засвоюються та аналізуються як теоретичний матеріал так і здобутий практичний досвід, завдяки створеному майданчику рефлексії здобувачі освіти навчаються планувати та створювати нові творчі ідеї й освітні продукти. Розмова між учасниками має бути творчим процесом, що сприятиме обміну знаннями, ідеями та досвідом, створює унікальну можливість творчого співробітництва. Інтегроване тренінгове навчання у поєднанні із методом співвикладання на перший погляд складний процес, але у процесі його реалізації стає технічно простим, проте напрочуд ефективним методом створення творчого діалогу. Акцент робиться на спілкуванні між модераторами (5-6) та учасниками (28-32), які активно працюють між собою, і як результат - продукують нові ідеї, думки, погляди. Це розмова про сутність справи в невимушеній атмосфері, яка передбачає розв'язання педагогічних ситуацій та їх обговорення в дружній і творчій атмосфері за круглим столом.

Сьогодні традиційні методи навчання для сучасної молоді є нецікавими і такими, які не відповідають їх вимогам, вони потребують постійного руху в здобутті нових знань, а особливо нових умов для їх опанування, тобто діяльнісного підходу в навчанні. Не існує «чарівної палички», яка допоможе організувати активний творчий процес, його потрібно створити самому педагогу, апробувати та постійно удосконалювати. І саме такий процес буде цікавий для здобувачів вищої освіти, майбутніх творчих педагогів, які й самі будуть створювати інноваційні методи навчання для наступного покоління. Саме такого педагога, професіонала своєї справи потребує сучасна вітчизняна освітня система. Адже вища освіта має бути на крок попереду у створенні освітніх інновацій, передусім у створенні інноваційного освітнього простору для молодого покоління.

Ефективність проведення інтегрованого тренінгового заняття у формі співвикладання залежить від активностей модераторів, а також готовності здобувачів вищої освіти активно працювати в ігровій та діловій (рольовій) діяльності. Запорука успіху – невимушена атмосфера в колективі. Створення позитивної атмосфери – одне з найважливіших факторів, що сприятиме творчому зростанню і розвитку як сучасного педагога так й усіх учасників заняття. Відповідно, для реалізації ефективного формування професійно-педагогічної компетентності сучасного педагога, впроваджуючи інноваційні методи навчання, в освітньому процесі Рівненського державного гуманітарного університету нами було розроблено та зреалізовано інтегроване заняття у формі співвикладання «Вчитель – супергерой нашого часу». Заняття проведено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Початкова освіта. До проведення заняття було залучено здобувачів

другого «магістерського» рівня вищої освіти спеціальності Початкова освіта. Заняття апробовано із шістьма модераторами, які активно працювали зі здобувачами освіти впродовж всієї зустрічі.

Готуючись до інтерактивного заняття ми обрали 6 модераторів, які розробили, підібрали та уклали презентації із матеріалами, що будуть представлені та обговорені під час заняття. Також модератори обирають та готують відповідний дидактичний матеріал: ватмани; кольорові фломастери; ребуси; картинки-пазли, що характеризують професійно-педагогічні компетентності сучасного педагога; фліпчарт, магніти, смайлики тощо.

Під час заняття «Вчитель – супергерой нашого часу» учасників було розділено на чотири групи (вправа «Квітка») за допомогою загадок та ребусів, тобто учасники потрапляють у групу, яку вони обирають інтуїтивно. На початку заняття здобувачам освіти було оголошено тему заняття та зацентовано увагу на тому, що спілкування відбуватиметься в незвичному форматі, а саме з творчими ідеями й поглядами. В аудиторії було створено чотири локації (столики), назви яких зашифровано ребусами (мак, троянда, волошка, жоржина), які учасники заняття розв'язували, щоб потрапити у відповідну групу.

На початку заняття важливо обговорити та визначити основні правила його проведення й наголосити, що розв'язок усіх запланованих ситуацій має здійснюватися у визначений час. Для проведення інтегрованого заняття на тему «Вчитель – супергерой нашого часу» були розроблені відповідні правила гри:

1. Кожен виконує свої обов'язки.
2. Будьте терплячими.
3. Поважайте всі висловленні думки.
4. Навчайтеся заохочувати до участі у дискусії інших.
5. Говоріть просто, послідовно, ясно, логічно.
6. Говоріть по черзі, а не всі разом.
7. Дослухайтесь один одного.

Під час проведення заняття модератори мали на меті зреалізувати низку активностей: ознайомити здобувачів із компетентностями, зазначеними в Професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024 р.) та обговорити їх з учасниками заняття; розв'язати педагогічні задачі, проаналізувати та презентувати результати їх вирішення; скласти педагогічні пазли, схарактеризувати та визначити відповідні компетентності педагога; відпочити від активностей під час вправи «Кришталева подорож»; ознайомити з ролями сучасного вчителя НУШ та їх характеристиками; представити результати створення портрету сучасного вчителя, образ якого утворюють зовнішня, внутрішня, комунікативна та інноваційна компоненти; представити підсумковий проєкт «Портрет сучасного педагога», в якому схарактеризувати чотири компоненти сучасного педагога на основі отриманої інформації із детальним їх представленням.

Підсумкова частина інтегрованого заняття передбачала проведення рефлексії щодо теми зустрічі та отриманих результатів. Свої емоції та враження здобувачі освіти писали на листочках і кріпили на «Дереві побажань та вражень».

У процесі реалізації таких занять всі учасники активно долучаються до гри, розв'язку педагогічних задач, обговорень актуальних питань, мають можливість висловити свої думки та ідеї, зробити спільні висновки, що дозволяє якісно опрацювати навчальний матеріал. Заняття у формі співвикладання проходять цікаво, творчо, позитивно та результативно, адже здобувачі освіти активно працюють як між собою, так і з модераторами.

План проведення інтегрованого заняття представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

**План проведення інтегрованого заняття
«Вчитель – супергерой нашого часу»**

Час	Зміст	Матеріали
5-7 хвилин	Вправа «Квітка». Об'єднання у групи	картинки квітів, прищепки
3 хвилин	Представлення учасників інтегрованого тренінгового заняття	
5 хвилин	Ознайомлення та обговорення правил проведення інтегрованого тренінгового заняття	правила на картинках
5 хвилин	Вправа «Чарівна скринька». Притча про каву.	скринька, цукерки із побажаннями
10 хвилин	Ознайомлення із Наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», основними обґрунтованими компетентностями сучасного вчителя.	презентація
10 хвилин	Вправа «Ситуація». Розв'язання педагогічних ситуацій.	презентація
15 хвилин	Гра «Педагогічний пазл», характеристики зібраного пазла відповідно до компетентностей сучасного вчителя	8 пазлів
10 хвилин	Презентація та обговорення ролей сучасного вчителя в освітньому просторі початкової школи	виступи модераторів із презентаціями
10 хвилин	Визначення основних компонентів сучасного педагога та їх характеристики із показом відеороликів	презентація, відеоролики
10 хвилин	Вправа «Портрет сучасного педагога». Наповнення відповідних чотирьох компонентів за локаціями	записи на ватмані, презентації
10 хвилин	Рефлексія. Підведення підсумків.	
5 хвилин	Вправа «Дерево вражень та побажань»	дерево, смайлики,

Застосування інноваційних технологій навчання в підготовці сучасного педагога полягає не тільки в насиченні його педагогічними знаннями, а й у розвитку вміння оперувати ними, конструювати та проєктувати свою майбутню педагогічну діяльність, здатність творчо застосовувати набуті знання і досвід у своїй професійній діяльності. Формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього педагога передбачає набуття необхідних ключових, предметних, галузевих, професійно-педагогічних й життєвих компетентностей, тобто формувати й розвивати здатності практично діяти, застосовувати індивідуальні техніки і досвід успішних дій у ситуаціях професійної діяльності та педагогічної практики. Адже сучасний педагог повинен мати високий рівень готовності до успішної професійної діяльності.

В основі формування професійно-педагогічної компетентності сучасного педагога постають провідні ідеї діяльнісного підходу, адже для формування вмінь та навичок важливо залучати здобувачів освіти до провідних видів діяльності, що характерні для його майбутньої професії. Зокрема, цей підхід зреалізовується через різноманітні завдання, що передбачають виконання дій, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.

Висновки. Отже, для успішного виконання покладених на сучасного педагога завдань, не достатньо просто викладати навчальний матеріал а важливо бути активним лідером у побудові інноваційного освітнього простору щодо формування професійно-педагогічної компетентності. Сьогодні відбувається пошук інноваційних форм освітньої діяльності, які спонукатимуть сучасного педагога створювати якісні умови для навчання наступного покоління; максимально розкрити свої здібності в побудові сучасного освітнього процесу; забезпечити молоде покоління міцними знаннями та сформувати важливі для нього компетентності для майбутнього свідомого життя у вільній незалежній українській державі. І головне, аби задоволення від реалізації своїх зусиль, від активностей під час навчання отримали як здобувачі освіти, так і сам сучасний педагог – реформатор якісних освітніх змін.

Тому, основною метою діяльності закладів вищої освіти є забезпечення ефективних умов для особистісного та професійного розвитку сучасного педагога, поглиблення, розширення та оновлення професійних знань, умінь, навичок та компетентностей у поєднанні з інноваційним практичним досвідом. Саме апробації новітніх методик, технологій в освітньому процесі підготовки майбутніх професіоналів сприяють якісному формуванню професійно-педагогічної компетентності сучасного творчого педагога.

Література:

1. Гуревич Р.С. Компетентнісний підхід у професійно-педагогічній освіті. Компетентнісний підхід в освіті : теоретичні засади і практика реалізації : матеріали методол. семінару 3 квітня 2014 р., м. Київ : [у 2 ч.]. Ч. 2 / Нац. акад. пед. наук України; [редкол. : В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), О.І. Ляшенко (заст. голови) та ін.]. Київ: Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. 292 с.

2. Гуржій А.М. ІТ-готовність вчителів іноземних мов: методологія, теорія, технології: навчальний посібник. Київ : Інститут обдарованої дитини 2013. 230 с.
3. Концепція педагогічної компетентності. URL: <http://www.kgpa.km.ua/?q=node/233> (дата звернення 18.02.2025).
4. Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія та практика : монографія / [Н.М. Авшенюк, Т.М. Десятов, Л.М. Дяченко, Н.О. Постригач, Л.П. Пуховська, О.В. Сулима]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 280 с.
5. Кучинська І. О. Педагогічна компетентність сучасного викладача вишу: пріоритетні орієнтири й перспективи. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Випуск 11. 2018. С. 204–210.
6. Лукаша П. В очікуванні «дев'ятого валу»: компетенції та моделі освіти для XXI століття. URL : <https://vbudushee/files/Компетенції%20и%20моделі%20для%20освіти%2021%20века.pdf> (дата звернення 21.02.2025).
7. Третяк О.М. Професійна компетентність майбутнього вчителя початкових класів. Освіта в умовах реформування: теорія і практика: монографія / за наук. ред. Р. Л. Сойчук. Рівне : О. Зень, 2023. С. 223-272.
8. Професійна освіта. Словник : навч. посібник / уклад. : С.У. Гончаренко та ін. ; за ред. Н. Г. Ничкало. Київ, 2000. 381 с.
9. Сапогов М.В. Професійна компетентність як інтегральна характеристика ділових та особистісних якостей фахівця. Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників психологічних та педагогічних наук : Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 27–28 березня 2020 року). Львів : ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2020. Ч. 2. 144 с. С. 93–97.
10. Синьчук О.М., Третяк О.М., Сорочинська Т.А. Формування особистісно-професійного іміджу сучасного педагога засобами інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. № 1(47) 2025. С. 1046-1059.
11. Сисоєва С.О. Творчий розвиток фахівців в умовах магістратури: Монографія. Київ : «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. 400 с.
12. Управління формуванням професійної компетентності магістрантів педагогіки вищої школи: теоретико-методичні засади. Монографія / І.І. Драч. Київ: «Дорадо-Друк», 2013. 456 с.
13. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя в умовах вищого навчального закладу. Науковий посібник / Під загальною редакцією С.І. Якименко. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2011. 464 с.
14. Шишко А.В. Комунікативна компетенція як складова педагогічної компетентності майбутнього викладача іноземних мов. Вісник Дніпровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. 2015. № 2. С. 245-250. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduer_2015_2_43 (дата звернення 21.02.2025).
15. Curriculum [Електронний ресурс] / Wikipedia, the free encyclopedia. URL: www.wikipedia.org/curriculum (дата звернення 21.02.2025).

References:

1. Hurevych R.S. (2014). Kompetentnisnyi pidkhid u profesiino-pedahohichnii osviti [Competency-based approach in vocational and pedagogical education]. V.H. Kremen (Eds.), *Kompetentnisnyi pidkhid v osviti : teoretychni zasady i praktyka realizatsii* - Competency-based approach in education: theoretical foundations and practice of implementation: methodological seminar materials. (P. 1), (pp. 137-143). Kyiv : Institute of Gifted Children, National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].

2. Hurzhii A.M. (2013). IT-hotovnist vchyteliv inozemnykh mov: metodolohiia, teoriia, tekhnolohii [IT readiness of foreign language teachers: methodology, theory, technologies]. Kyiv: Institute of Gifted Children, National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].
3. Kontsepsiia pedahohichnoi kompetentnosti [The concept of pedagogical competence]. URL : <http://www.kgpa.km.ua/?q=node/233> [in Ukrainian].
4. Avsheniuk N.M., Desyatov T.M., Dyachenko L.M., Postrygach N.O., Pukhovska L.P., Sulima O.V. (2014). Kompetentnisnyi pidkhid do pidhotovky pedahohiv u zarubizhnykh krainakh: teoriia ta praktyka [Competency-based approach to teacher training in foreign countries: theory and practice]. Kirovohrad : Imeks-LTD [in Ukrainian].
5. Kuchynska I. O. (2018). Pedahohichna kompetentnist suchasnoho vykladacha vyshu: priorytetni oriiientyry y perspektyvy [Pedagogical competence of a modern university teacher: priority guidelines and prospects]. *Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka* - Bulletin of the Ivan Ohienko Kamianets-Podilskyi National University. (issue 11), (pp. 204–210) [in Ukrainian].
6. Luksha P. V ochikuvanni «deviatoho valu»: kompetentsii ta modeli osvity dlia XXI stolittia [Waiting for the "ninth wave": competencies and educational models for the 21st century]. URL : <https://vbudushee/files/Компетенції%20и%20моделі%20для%20освіти%2021%20века.pdf> [in Ukrainian].
7. Tretiak O.M. (2023). Profesiina kompetentnist maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv [Professional competence of a future primary school teacher] Rivne: O. Zen. [in Ukrainian].
8. Goncharenko S.U., Nychkalo N. G. (Ed.). (2000). Vocational education. Dictionary: Profesiina osvita. Kyiv [in Ukrainian].
9. Sapohov M.V. (2020). Profesiina kompetentnist yak intehralna kharakterystyka dilovykh ta osobystisnykh yakosti fakhivtsia [Professional competence as an integral characteristic of a specialist's business and personal qualities]. *Nove ta tradytsiine u doslidzhenniakh suchasnykh predstavnykiv psykholohichnykh ta pedahohichnykh nauk* - New and traditional in the research of modern representatives of psychological and pedagogical sciences (pp. 93–97). Lviv : NGO "Lviv Pedagogical Community" [in Ukrainian].
10. Synchuk O.M., Tretiak O.M., Sorochynska T.A.(2025) Formuvannia osobystisno-profesiinoho imidzhu suchasnoho pedahoha zasobamy innovatsiinykh pedahohichnykh tekhnolohii v osvitnomu protsesi zakladu vyshchoi osvity [Formation of the personal and professional image of a modern teacher by means of innovative pedagogical technologies in the educational process of a higher education institution]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky* - Prospects and innovations of science. 1(47) (pp. 1046-1059) [in Ukrainian].
11. Sysoieva S.O. (2014). Tvorchyi rozvytok fakhivtsiv v umovakh mahistratury [Creative development of specialists in the conditions of a master's degree]. Kyiv : "EDELWEISS Publishing House" [in Ukrainian].
12. Drach I.I. (2013). Upravlinnia formuvanniam profesiinoi kompetentnosti mahistrantiv pedahohiky vyshchoi shkoly: teoretyko-metodychni zasady [Management of the formation of professional competence of master's degree students in higher education: theoretical and methodological principles]. Kyiv: "Dorado-Druk" [in Ukrainian].
13. Yakymenko S.I. (2011). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia v umovakh vyshchoho navchalnoho zakladu. [Formation of professional competence of a future teacher in a higher educational institution]. Kyiv : Publishing House "Slovo" [in Ukrainian].
14. Shyshko A.V. (2015). Komunikatyvna kompetentsiia yak skladova pedahohichnoi kompetentnosti maibutnoho vykladacha inozemnykh mov [Communicative competence as a component of the pedagogical competence of a future foreign language teacher]. *Visnyk Dniprovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia* - Bulletin of the Alfred Nobel, 2. (pp. 245-250). Dnipro: Dnipro University. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduep_2015_2_43 [in Ukrainian].
15. Curriculum [Електронний ресурс] / Wikipedia, the free encyclopedia. URL: www.wikipedia.org/curriculum.